

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Психологія комунікативного потенціалу особистості

Шифр та назва спеціальності

053 – Психологія

Інститут

ННІ Соціально-гуманітарних технологій

Освітня програма

Психологія

Кафедра

Педагогіки та психології управління соціальними системами імені акад. І.А. Зязюна (301)

Рівень освіти

Магістр

Тип дисципліни

Вибіркова

Семестр

2

Мова викладання

Українська

Викладачі, розробники

Солодовник Тетяна Олександрівна

Tetiana.solodovnyk@kpi.edu.ua

Кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і психології управління соціальними системами ім.акад. І.А.Зязюна НТУ «ХПІ»

Автор понад 70 наукових та навчально-методичних праць.

Курси: «Дидактичні системи та освітні технології у вищій школі», «Психологія та педагогіка вищої школи», «Дидактика та педагогічні інновації», «Психологічні аспекти комунікації у вищій школі», «Педагогічна психологія»

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](https://web.kpi.kharkov.ua/ppuss/uk/portfolio-solodovnik-tetyani-oleksandrivni/)

<https://web.kpi.kharkov.ua/ppuss/uk/portfolio-solodovnik-tetyani-oleksandrivni/>

Загальна інформація

Анотація

Під час навчання ОК здобувачі зможуть опанувати основні теоретичні та практичні знання щодо особливостей комунікації та комунікативного потенціалу особистості, здатності до спілкування, методами діагностики, розвитком комунікативних умінь та здібностей.

Мета та цілі дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Психологія комунікативного потенціалу особистості» є ознайомлення студентів з теоретичними підходами до вивчення комунікативних можливостей особистості, формування практичних умінь щодо розвитку і застосування комунікативних властивостей, сил, можливостей індивіда в реальних умовах спілкування і взаємодії з іншими людьми.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, самостійна робота. Підсумковий контроль – залік.

Компетентності

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

СК 12. Здатність до розробки та впровадження групових програм з метою активізації особистісного та групового потенціалів.

СК 14. Здатність аналізувати та оцінювати процеси міжособистісної та групової взаємодії та впливу, володіти методами прогнозування та управління процесами соціально-психологічної взаємодії.

Результати навчання

ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій

ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій

ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПР7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 180 год. (6 кредитів ECTS): лекції – 32 год., практичні роботи – 32 год., самостійна робота – 116 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно знати: організаційну психологію, особливості діяльності колективу, групову динаміку тощо.

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекції проводяться інтерактивно з використанням мультимедійних технологій. На лекційних заняттях використовуються: розповідь, пояснення, демонстрація, дискусія.

За джерелами знань використовуються такі методи навчання: словесні – розповідь, пояснення, інструктаж; наочні – демонстрація, ілюстрація; психодіагностичні методики, тренінги, практичні вправи, ділові ігри, контрольні роботи. За характером логіки пізнання використовуються такі методи: аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний, індуктивний, дедуктивний.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються методи: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

Навчальні матеріали доступні студентам в хмарному середовищі One Drive.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Поняття комунікативного потенціалу особистості

Особистість як соціально-психологічний феномен.

Структура комунікативного потенціалу особистості. Комунікативні якості. Комунікативні здібності. Комунікативна компетентність як реалізація комунікативного потенціалу особистості.

Тема 2. Соціалізація як фактор розвитку особистості та її комунікативного потенціалу

Соціалізація у становленні особистості. Соціальне оточення людини. Роль спілкування у психічному та соціальному розвитку особистості.

Тема 3. Психологія міжособистісної взаємодії

Загальна характеристика взаємодії. Потреба в міжособистісних контактах і взаємодії. Альтруїзм і агресія в міжособистісній взаємодії. Взаємодія і спільна діяльність. Деструктивна міжособистісна взаємодія.

Тема 4. Психологія міжособистісного впливу

Поняття та загальна характеристика впливу у міжособистісній взаємодії. Психологія переконувального впливу. Психологія зараження. Наслідкування певному взірцеві.

Тема 5. Міжособистісне сприймання й розуміння людьми один одного

Поняття соціального пізнання. Загальна характеристика міжособистісного пізнання. Механізми та ефекти міжособистісної перцепції.

Тема 6. Культура спілкування як комунікативна характеристика особистості

Особистісний підхід до процесу спілкування і обґрунтування змісту його культури. Моральні уявлення носія комунікативної культури

Тема 7. Сучасні підходи до вивчення комунікативної культури особистості

Здатність до спілкування та її похідні. Комунікативні здібності й комунікативна культура. Взаємовідношення між комунікативним потенціалом, комунікативною компетентністю, культурою поведінки і комунікативною культурою. Специфічні функції комунікативної культури

Тема 8. Техніки та технології розвитку комунікативного потенціалу особистості

Психологічні прийоми розвитку комунікативного потенціалу. Тренінг як метод розвитку комунікативного потенціалу особистості. Самопрезентація в комунікативному процесі.

Теми практичних занять

Тема 1. Поняття комунікативного потенціалу особистості

Особливості розвитку комунікативного потенціалу в психологічних теоріях особистості

Тема 2. Соціалізація як фактор розвитку особистості та її комунікативного потенціалу

Розвиток спілкування у філо- та онтогенезі

Тема 3. Психологія міжособистісної взаємодії

Форми поведінки особистості у міжособистісній взаємодії. Взаємодія і міжособистісний вплив

Тема 4. Психологія міжособистісного впливу

Види впливу. Стратегії впливу. Психологічне протистояння впливу.

Тема 5. Міжособистісне сприймання й розуміння людьми один одного

Міжособистісне розуміння. Стадії міжособистісного розуміння. Адекватність розуміння поведінки інших людей. Засоби інтерпретації в процесі міжособистісного розуміння: аналітичний, емоційний, перцептивно – асоціативний, соціально – асоціативний. Феномен ідентифікації, рефлексії та емпатії.

Тема 6. Культура спілкування як комунікативна характеристика особистості

Поняття культури спілкування. Вплив культури спілкування на комунікативний потенціал особистості. мотиваційна характеристика особистості. Комунікативна характеристика особистості. Комунікативна установка.

Тема 7. Сучасні підходи до вивчення комунікативної культури особистості

Етапи розвитку комунікативної культури. Критерії та рівні розвитку комунікативної культури. Індивідуальний стиль міжособистісної комунікації.

Тема 8. Техніки та технології розвитку комунікативного потенціалу особистості

Діагностичні методики комунікативного потенціалу та комунікативної компетентності особистості

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

Самостійна робота студента зводиться до опрацювання лекційного матеріалу, підготовці до практичних занять, підготовці доповідей, розробці тренінгів.

Студентам також рекомендуються додаткові матеріали (відео, статті, підручники) для самостійного вивчення та аналізу, підготовки до лекційних, практичних занять.

Література та навчальні матеріали

Основна література

1. Казміренко В.П. Засади когнітивної психології спілкування: монографія / [В. П. Казміренко та ін.]; за наук. ред. д-ра психол. наук, проф. В.П. Казміренка; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т соц. та політ. психології. Кіровоград: Імекс, 2013. 389 с.
2. Кириченко Р.В. Комунікативний потенціал особистості студентів вищих технічних навчальних закладів. Вісник Одеського національного університету. Психологія. 2012. Т. 17, Вип. 8. С. 91–98.
3. Максименко С. Д. Психологічні механізми зародження, становлення та здійснення особистості. Київ: Вид-во Європейського ун-ту, 2010.
4. Москаленко В. В. Психологія соціального впливу: навч. посібник / В.В. Москаленко. - К.: Центр учбової літератури, 2007. - 449 с.
5. Ніколенко Л.М. Сутність комунікаційного потенціалу особистості як педагогічного феномену / Л.М. Ніколенко // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. – Запоріжжя, 2011. – Вип. 20 (73). – С. 222-228.
6. Філоненко М.М. Психологія спілкування : Підруч. для вищ. навч. закл./ М.М.Філоненко. - К.: Центр учбової літератури, 2008. - 224 с.
7. Clarke P. The situational factors that affect the software development process: Towards a comprehensive reference framework. / P. Clarke, R. V. O'Connor. Information and Software Technology. 2012. 54(5). P. 433–447.
8. Luhmann N. Was ist Kommunikation. Information Philosophie. März. 1987. S. 4–16.
9. Norbury C.F. Developmental Language Disorders : Overview. Chapter 16 / C.F. Norbury // The SAGE Handbook of Developmental Disorders [Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://dx.doi.org/10.4135/9781446201107.n17>

Додаткова література

1. Мартиненко І. В. Комунікативний потенціал особистості як об'єкт психокорекційного впливу у системі формування комунікативної діяльності дітей із системними порушеннями мовлення. Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка. 2017. № 27. С. 71–76.
2. Наукові підходи до визначення сутності поняття комунікаційної стратегії та її основних форм. Науковий блог Національний університет "Острозька академія". 2018. URL: https://naub.ua.edu.ua/2018/наукові_підходи_до_визначення_сутнос/
3. Столяренко О. Б. Психологія особистості: навч. посібник / О. Б. Столяренко. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 280 с.
4. Цимбалюк І. М. Психологія спілкування: навчальний посібник. - 2-ге вид., випр. та доп. Київ: ВД «Професіонал», 2007. 464 с.

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді заліку (20%) та поточного оцінювання (80%).

Залік: усна відповідь на запитання (20%).

Поточне оцінювання: активна участь на заняттях (32%), усна доповідь (8%), 2 модульні контрольні роботи (12%), опрацювання матеріалу (8%), індивідуальне завдання (20%).

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, підпис

Завідувач кафедри
Олександр РОМАНОВСЬКИЙ

Дата погодження, підпис

Гарант ОП
Анастасія КНИШ